

Мила Искренова   Костадин Чернев

ТРАНС- формация на ЕКСТАЗА

София, 2026

Вместо предговор

Започнах да пиша текстовете си за танца във Facebook с чувството, че изнасям лекция пред най-разнородна аудитория. Искях те да достигнат до максимален брой хора и по възможност да ги заинтересуват. Опитвах се да намеря най-комуникативната форма и израз, за да предам опита натрупан в продължение на 40 години.

За мене беше изключително приятно да систематизирам знанията в любимата ми професия публично - докато пишех си представях очите на множество хора и се опитвах да се съобразявам с тях и да им бъде интересна. Мотивите ми бяха продиктувани от спецификата на средата. Мимолетността на танцовото изкуство го прави изключително ефимерно и безследно изчезващо, особено в среда, която не проявява никаква загриженост към него. Много хора дори не подозират каква красота, енергия и потенциал се крият в изкуството на танца. И не знаят колко са ощетени, като не го познават.

Естествено е да се попита, защо разказвам всичко това... Дали е нужно някому, кому е нужно и не е ли това някакъв вид самоизтъкване ?...

Не, не е. Като всичко, което съм правила това е израз на любов. Не виждам какво повече може да направи човек на този свят, освен да сподели най-добрата част от себе си с другите. След като установих в какво се изразява моята най-добра част, единственият смисъл беше да я споделя. Това правя и с този разказ, който ще бъде дълъг колкото интересът му позволи.

Опитът трябва да се предава, най-малкото за да не се повтаря, а да се доразвива и обогатява, защото културата е надграждане.

Като описвах работата си върху поредица спектакли, установих, че съм работила с повечето от най-изявените български композитори, режисьори, сценографи , артисти, танцьори и т.н.

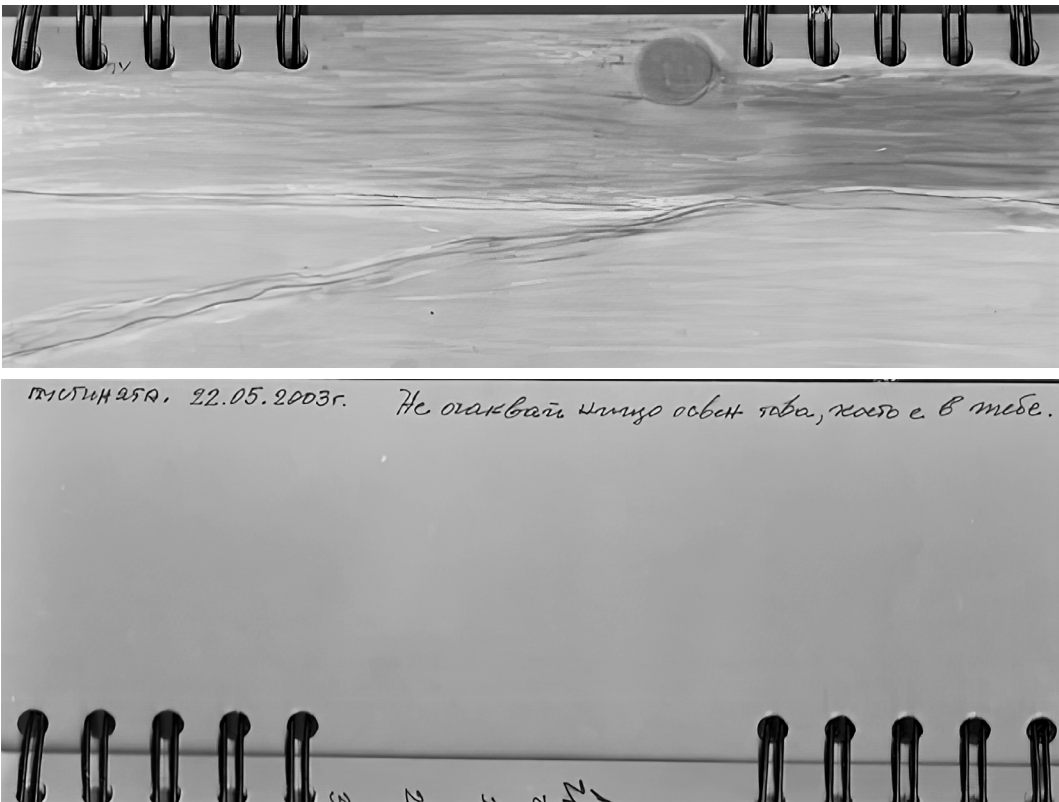
ГОЛЯМО БЛАГОДАРЯ НА ВСИЧКИ!

Не само за това, което съм научила от тях, не само за доверието, което винаги съм усещала, но преди всичко за възможността да пребивавам в техните светове на артисти, на хора, които живеят с работата си, с изкуството си. Мисля, че това е основното, което ме е спасявало от всички житейски пропадания и социални разочарования.

Голямо мерси, завинаги!

За мене е изключително важно във всяка постновка да научавам нещо ново - уча себе си, заедно с танцьорите. Отварям врата, през която не съм минавала до момента и влизам в непозната реалност. Тя е толкова реална, колкото всяка друга. Пътешествието е колективно - аз водя с идеи, танцьорите водят с възможности - разглеждам ги като „опции“... Не спирам докато не изконсумирам всички предоставени от новата реалност перспективи. Понякога това е невъзможно, затова се връщам към нея в някоя следваща постановка.

В един момент реалността се затваря сама.

© Мила Искренова
© Костадин Чернев
© Издател “Дизайн имидж реклама” ЕООД, 2026
ISSN .....

16. Танц и Съзнание

Най-пленителното при танца е, че той е „несъзнателна“ дейност. Разбира се, веднага някой може да възрази: Ама нали има толкова школи, техники, методи, стилове и какво ли не, които един съвременен хореограф познава и използва в работата си?! Как тогава е възможно да не съзнава какво прави?!

Но тук не става дума за техниката, нито за стила. Говоря за идеите и внушението. В танца те идват от подсъзнанието, което ги прави изключително неувимии и сложни за представяне и разчитане. Понякога хореографът си мисли, че работи върху някаква трагедия, а произвежда невероятен цирк и само инерцията на мудното публично съзнание може да го спаси от провал - т. е., той заявява, че прави трагедия и доверчивата публика плаче вместо да се смее. Друг път става обратното - мисли, че прави комедия, а хората изпадат в депресия. Това разминаване е ставало причина да ми правят забележка, когато публиката гледа най-сериозно, а аз се треса от смях.

Когато правех „Дневникът на Дракула“ например, стремежът ми беше към леснодостъпен, изпълнен с ужас спектакъл за широката публика, защото такива бяха изискванията на културната реформа - да правим комерсиални неща. Накрая обаче се получи дълбоко лиричен и меланхоличен спектакъл, на места смешен, на места аналитичен, за който казаха, че е високоинтелектуален, със сложни послания...

Каквото и да прави един хореограф, той се подчинява на личния си сетивен и емоционален опит, който се отключва в и чрез движението. Авторът никога не може да избяга от себе си - в танца това е доведено до абсолютен.

Хореографът е гол на сцената, с оголено подсъзнание и разветви комплекси

17. Танц и Минимализъм

Минимализмът е вид изчистване на формата - той е отказ от възможност, а не липса на възможност в изкуството. Той е линията на пълната сублимна яснота, постигната след богат опит и узнаване на множество тайни. Минимализмът е чистотата на мисълта, отхвърлила излишното.

Това го отличава от изкуството на първобитния човек - той е повтарял минималистични форми от невъзможност да ги развие - съвременния артист повтаря мини-форми, отказвайки се да ги развие. Или по-точно - развива ги вътре в тях САМИТЕ, разгръщайки ги като консумиране на минималистичната форма вътре в себе си.

Харесвам Минимализма, защото е лаконичен, чист и спретнат. - при него няма сантименталности, няма повишаване на тон и пр. мелодрами и прочувствени екзалтации.

Екстазът там е транс. Транс на формата.

Ето защо, колкото и механично равен като форма да изглежда на пръв поглед, минимализмът поражда усещане за кулминация и подобно на древните ритуали се стреми към катарзис. Понякога го постига.

18. Танц и Политика

Изкуствоо е антипод и антидот на политиката. Грешка е да се мисли, че изкуството може да обслужва политиката - може да има временен ефект и то вреден.

Политиката борави с реалността, или поне така си въобразява, опитва се да създава реалности и нерядко успява, но винаги в името на някакви интереси, поради което нейните реалности бързо

“Бягство - любов в пет стила”

“Бягство - любов в пет стила”

“Бягство - любов в пет стила”

“Бягство - любов в пет стила”